

نهی (قرآن)

صیغه دالّ بر طلب ترک فعل ، را نهی گویند.

فهرست مندرجات

- ۱ - معنا
- ۲ - معانی مجازی
- ۳ - پانویس
- ۴ - منبع

معنا

فعل نهی (امر بازدارنده) لفظی است که گوینده به سبب آن، ترک حالت یا کاری را بخواهد. صیغه نهی **ظهور** در **حرم** و **فساد** دارد و از اقسام **انشا** است، مانند: (وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا...); "و در زمین پس از **اصلاح** آن فساد مکنید".^[۱] اعراف/سوره، آیه ۵۶.

معانی مجازی

- گاهی نهی، مجازاً در معانی دیگر به کار می‌رود؛ مانند:
۱. **نهی دعایی**: (... رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا...); "پروردگارا، اگر فراموش کردیم یا به خطا رفتیم بر ما مگیر"^[۲] بقره/سوره، آیه ۲۸۶.
 ۲. **نهی ارشادی**: (... لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِن بُدِّ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ...); "از چیزهایی که اگر برای شما آشکار گردد شما را اندوهناک می‌کند مپرسید".^[۳] مائده/سوره، آیه ۱۰۱.

- گاهی نیز برای **تسویه**، **اختصار** و **تقلیل**، **بأس**، **بیان عاقبت**، **اهانت** و... به کار می‌رود.
۴. سیوطی، عبد الرحمان بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ ق، الاتقان فی علوم القرآن، ج ۳، ص ۲۷۸-۲۷۹.
 ۵. خرمشاهی، بهاء الدین، ۱۳۲۴، دانش نامه قرآن و قرآن پژوهی، ج ۲، ص ۲۲۸.
 ۶. کمالی دزفولی، علی، ۱۳۹۲، قرآن ثقل اکبر، ص ۲۱۷.

پانویس

۱. ↑ اعراف/سوره، آیه ۵۶.
۲. ↑ بقره/سوره، آیه ۲۸۶.
۳. ↑ مائده/سوره، آیه ۱۰۱.
۴. ↑ سیوطی، عبد الرحمان بن ابی بکر، ۸۴۹ - ۹۱۱ ق، الاتقان فی علوم القرآن، ج ۳، ص ۲۷۸-۲۷۹.
۵. ↑ خرمشاهی، بهاء الدین، ۱۳۲۴، دانش نامه قرآن و قرآن پژوهی، ج ۲، ص ۲۲۸.
۶. ↑ کمالی دزفولی، علی، ۱۳۹۲، قرآن ثقل اکبر، ص ۲۱۷.

منبع

فرهنگ‌نامه علوم قرآنی، برگرفته از مقاله «نهی».